

การบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตูม อำเภอองไทรลราช จังหวัดสุโขทัย
Community Enterprise Group Management: in NongTom Subdistrict,
Kong Krailat District, Sukhothai Province

เนรมิตร์ ปานแดง¹ กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์² ภาสกร ดอกจันทร์³
Neramit Pandang, Kampanart Wongwatthanaphong, Phasakorn Dokchan

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตูม 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตูม 3) แนวทางการพัฒนาการปรับวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตูม โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมผสานระหว่างวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ สถิติที่ใช้ในวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test ค่า f-test และการ ทอสอบรายคู่ (LSD) ผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด 4 ด้าน ซึ่ง สามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ด้านประสิทธิผลตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ด้านคุณภาพและบริการ

2. เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตูม อำเภอองไทรลราช จังหวัดสุโขทัย พบว่า ประชาชนที่มี อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ประเภทวิสาหกิจ จำนวนเงินลงทุน ขนาดกลุ่มวิสาหกิจ จำนวนสมาชิก และระยะเวลาที่ดำเนินการ โดยรวมมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศต่างกันโดยรวมมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันทางสถิติ

3. แนวทางการพัฒนาการปรับวิสาหกิจของชุมชน เพื่อพัฒนาสินค้าให้ตอบสนองความต้องการของลูกค้าและดำเนินงานวางแผนเพื่อให้ตามบรรลุปเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีวัตถุประสงค์ในท้องถิ่นมาดำเนินงานเพื่อลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นได้ และยังใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเพื่อให้เกิดการผลิตสินค้าที่ดีที่สุด

คำสำคัญ (keywords) : การบริหารจัดการ; กลุ่ม; วิสาหกิจของชุมชน

Received: 2024-05-04 Revised: 2024-05-30 Accepted: 2024-06-03

¹ คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program Students, Pibulsongkram Rajaabhat University, Thailand, Phitsanulok. E-mail: Neramit.p@psru.ac.th

² คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program Students, Pibulsongkram Rajaabhat University, Thailand, Phitsanulok. E-mail: Kampanart_wk@yahoo.com

³ คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program Students, Pibulsongkram Rajaabhat University, Thailand, Phitsanulok. E-mail: Phat.mbu@gmail.com

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the management of the community enterprise group of Nong Tum subdistrict; 2) to compare personal factors with opinions on its management; and 3) to recommend guidelines for the development of its community enterprise. It employed the methods, combining quantitative research and qualitative research. Statistics used in quantitative research included data analysis, percentages, means, standard deviations, t-tests, f-tests, and paired tests (LSD). The research results revealed the following.

1. Management of community enterprise groups overall was at the highest level. With consideration of each aspect, it was found to be at the highest level in all 4 areas, arranged in order of average from highest to lowest as follows: community enterprise development, effectiveness according to the community enterprise mission, operational efficiency, quality and service.

2. Comparison of personal factors and opinions on the management of community enterprise groups in Nong Tum subdistrict, Kong Krailat district, Sukhothai province, showed differences in people with age, status, education level, occupation, monthly income, length of time living in the community, type of enterprise, amount of investment, size of enterprise group, number of members, and duration of operation. As for the overall of people of different genders, there was no statistical difference.

3. Guidelines for developing community enterprise should include the products satisfying customer needs and carry out planning work to achieve set goals. There are local raw materials used to reduce unnecessary expenses and use resources efficiently to produce the best products.

Keywords: community enterprise; group; management

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนได้กลายมาเป็นนโยบายของรัฐบาลในการแก้ปัญหาภาพรวมของประเทศ เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนเป็นการประกอบการในโลกปัจจุบันที่ไม่ขัดขวางกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ในขณะที่เดียวกันก็มีจุดยืนอยู่บนแนวคิดโลกาภิวัตน์ (Glocalization) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ครอบคลุมเชื่อมโยงในกรอบใหญ่และหาแนวทางปฏิบัติให้เหมาะสมกับท้องถิ่น และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก การทำกิจการวิสาหกิจชุมชนจึงต้องอาศัยหลักการบูรณาการผสมผสานองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับองค์ความรู้สมัยใหม่ ผสมกับการใช้ความคิดสร้างสรรค์ สร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มให้กับทรัพยากรและผลผลิตที่มีในชุมชนเพื่อสร้างรายได้ และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัวชุมชนระหว่างชุมชน นอกจากนี้วิสาหกิจชุมชนยังเป็นองค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนสร้างรากฐานที่มั่นคงให้ประเทศ ดังนั้นวิสาหกิจชุมชนจึงเป็นหลักการนำไปสู่การเป็นรากฐานเศรษฐกิจที่

มั่นคงและยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจระดับประเทศอย่างแท้จริง และรัฐบาลยังเห็นว่าเศรษฐกิจชุมชนซึ่งรวมถึงวิสาหกิจชุมชนด้วยนั้นเป็นพื้นฐานของการพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนเริ่มจากการประเมินศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนรู้สถานการณ์ของตนเองก่อนและไปศึกษาองค์ความรู้จากวิสาหกิจที่ประสบความสำเร็จเพิ่มเติม เพื่อให้มีวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จหรือวิสาหกิจชุมชนต้นแบบสำหรับการเรียนรู้ในคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจึงได้กำหนดให้มีการจัดการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่นขึ้นตั้งแต่ปี 2554 เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนต้นแบบที่มีการบริหารจัดการที่ดี (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2554: 8)

วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการของชุมชนที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกัน วิสาหกิจชุมชนเป็นการประกอบการซึ่งรวมถึงกระบวนการคิด การจัดการผลผลิตและทรัพยากร โดยเป็นการนำวัตถุดิบ ทรัพยากร ภูมิปัญญาของชุมชนมาสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสร้างการเรียนรู้ภายในชุมชน จะเห็นได้ว่าวิสาหกิจชุมชน เป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก โดยสิ้นปีงบประมาณ 2563 มีวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียน จำนวน 91,971 แห่ง สมาชิก 1.54 ล้านคนและมีเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจำนวน 555 เครือข่าย สมาชิก 12,565 คน แต่อย่างไรก็ตามวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดศักยภาพและไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายนอก จึงทำให้ประสบปัญหาในการประกอบกิจการหลายด้าน ดังนั้นภาครัฐจำเป็นต้องหาแนวทางให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนให้สามารถดำเนินกิจการได้อย่างเป็นมืออาชีพเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันในการประกอบธุรกิจ (กลุ่มทะเบียนและระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2563)

วิสาหกิจแม่บ้านหนองตูมพัฒนาเป็นวิสาหกิจกลุ่มแม่บ้านระดับต้นๆ ของประเทศ ในอดีตเมื่อ 30 ปี (ประมาณพ.ศ.2536 - 2537) ซึ่งเคยประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพการปลูกอ้อยและการทำสวนกล้วยน้ำว้า ประสบปัญหาผลผลิตราคาตกต่ำ ต้นทุนสูง จึงเกิดการรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปผลผลิตการเกษตรที่มีปริมาณมากที่สุดในตลาดหนองตูม คือกล้วยน้ำว้า โดยทดลองทอดจำหน่ายในชุมชน อาทิ ร้านอาหารของชำ ตลาดสด เป็นต้น ต่อมาในปีพ.ศ. 2541 เริ่มมีหน่วยงานราชการเข้ามาหนุนเสริม โดยมีสำนักงานเกษตรอำเภอโขงไทรลาดช่วยในเรื่องการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน และผลักดันให้เปิดร้านแสดงสินค้าในกิจกรรมต่างๆ ทั้งในและนอกชุมชน ทำให้สินค้าเป็นที่รู้จักเริ่มมีลูกค้าเข้ามาสั่งซื้อสินค้ามากขึ้น ประกอบกับตลาด Online เริ่มเป็นที่รู้จักในวงกว้าง และสามารถเพิ่มยอดจำหน่ายสินค้าได้มากขึ้น ปัจจุบันกลุ่มวิสาหกิจแม่บ้านตำบลหนองตูม มีสมาชิกทั้งหมด จำนวน 400 คน มีผลิตภัณฑ์ที่แปรรูป อาทิ กล้วย ฟักทอง มัน เผือก และรวมกลุ่มเครือข่ายผู้ผลิตช่วยส่งเสริมในด้านการตลาดสินค้าทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยมีศักยภาพในการผลิตสินค้าได้มากถึง 60 ตัน/วัน ส่วนใหญ่จะผลิตสินค้าแบบไม่ติดตราสัญลักษณ์สินค้าขายส่งให้กับลูกค้าไปติดตราสัญลักษณ์สินค้าของตนเองเป็นหลักและการจัดซื้อวัตถุดิบสำหรับแปรรูป ซึ่งบริหารจัดการร่วมกับสหกรณ์แปรรูปกล้วยตำบลหนองตูม จำกัด ในการบริหารจัดการแก๊สสำหรับใช้ในโรงงานแปรรูปกล้วย (สาวบางแค22, 2565)

จากที่กล่าวมาข้างต้นการมีปัจจัยแวดล้อมที่ดีและเอื้อต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ จึงเป็นกลไกขั้นพื้นฐานที่ช่วยเอื้อให้วิสาหกิจชุมชน สามารถเข้าถึงการพัฒนาของภาครัฐเพิ่มมากขึ้น และเพื่อให้ทราบสถานการณ์และความต้องการปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาของวิสาหกิจชุมชน

ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาปัจจัยแวดล้อมที่สนับสนุนการพัฒนาของวิสาหกิจชุมชน เพื่อจะได้นำข้อมูลใช้ในการจัดทำแนวทางพัฒนาและยกระดับปัจจัยแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเข้าถึงตามความต้องการของวิสาหกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตุม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตุม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย
3. แนวทางการพัฒนาการปรับวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตุม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย
 - 1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตในการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตุม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย เป็นการศึกษาการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ได้แก่ ด้านประสิทธิผลตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน,ด้านคุณภาพสินค้าและบริการ,ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน,ด้านพัฒนาวิสาหกิจชุมชน
 - 1.2 ขอบเขตด้านประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นประชากรทั้งหมด จำนวน 399 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญในการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตุม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ได้แก่ ประธานสหกรณ์แปรรูปกล้วยอบเนย และสมาชิกสหกรณ์แปรรูปกล้วยอบเนย จำนวน 4 คน

- 1.3 ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรที่จะใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบไปด้วย ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ประเภทวิสาหกิจ จำนวนเงินลงทุน ขนาดกลุ่มวิสาหกิจ จำนวนสมาชิก ระยะเวลาที่ดำเนินการ ส่วนตัวแปรตาม คือ ด้านประสิทธิผลตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน ด้านคุณภาพสินค้าและบริการ ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ด้านพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

- 1.4 ขอบเขตด้านพื้นที่ ทางผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ศึกษาในกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตุม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

- 1.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัย และเก็บข้อมูลในช่วง ระหว่างเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2566 ถึง เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้มีการดำเนินการสร้างแบบสอบถามจากการศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎี จากตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร

จัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตุม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย โดยผู้วิจัยได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ประเภทวิสาหกิจ จำนวนเงินลงทุน ขนาดกลุ่มวิสาหกิจ จำนวนสมาชิก ระยะเวลาที่ดำเนินการ เป็นแบบสอบถามลักษณะให้เลือกตอบ (Checklists)

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตุม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย โดยแบ่งจำนวนคำถามออกเป็นทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านประสิทธิผลตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน 2.ด้านคุณภาพสินค้าและบริการ 3.ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน 4.ด้านพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

แบบสัมภาษณ์ การบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตุม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของท่านมีปัญหอะไรบ้าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ตามกระบวนการต่างๆ ดังนี้

แบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้มีการดำเนินการสร้างแบบสอบถามจากการศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎี จากตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตุม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยลงพื้นที่สัมภาษณ์กับประธานสหกรณ์แปรรูปกล้วยอบเนย และสมาชิกสหกรณ์แปรรูปกล้วยอบเนย ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะจง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่กลุ่มตัวอย่างได้ทำการตอบแล้วมาวิเคราะห์ประมวลผล โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้ทำการวิเคราะห์ทางเนื้อหา (Content Analysis) จากแบบสัมภาษณ์ ประกอบกับแนวคิด ทฤษฎี

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติอนุมานหรือสถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics) รวมถึงใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแปรอิสระ ด้านลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ประเภทวิสาหกิจ จำนวนเงินลงทุน ขนาดกลุ่มวิสาหกิจ จำนวนสมาชิก ระยะเวลาที่ดำเนินการ โดยผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) นำมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage)

วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตุม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ทั้งหมด 4 ด้าน โดยผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) นำมาแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอำเภอเมือง โดยใช้สถิติการทดสอบค่า t-test (Two-Independent Sample Test) สถิติทดสอบค่า F-test (One-Way ANOVA) และการทดสอบรายคู่ (Least Significant Difference :LSD)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ระดับการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตูม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน กรณีศึกษาตำบลหนองตูม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = .243) รองลงมาคือด้านประสิทธิผลตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .229) ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .210) และน้อยที่สุดคือด้านคุณภาพและบริการ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = .186)

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตูม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตูม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตูม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน (Sig = 0.72) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตูม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ไม่แตกต่างกัน

ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตูม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมแตกต่างกัน (Sig = 0.00) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตูม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย แตกต่างกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตูม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมแตกต่างกัน (Sig = 0.09) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตูม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย แตกต่างกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตูม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมแตกต่างกัน (Sig = 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตูม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย แตกต่างกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ประชาชนที่มีระดับตามอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตูม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมแตกต่างกัน (Sig = 0.019) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความ

ดำเนินการต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตุม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ไม่แตกต่างกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. แนวทางการพัฒนาการปรับวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตุม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ในการพัฒนาการปรับวิสาหกิจของชุมชนสามารถทำได้ด้วยหลายวิธี คือแนวทางที่อาจช่วยในการดำเนินการ

- 1.การสร้างความเข้าใจและการฝึกอบรม สร้างความเข้าใจในสมาชิกของชุมชนเกี่ยวกับกระบวนการและวิธีการทำงานของธุรกิจ และให้การฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นสำหรับการจัดการและการดำเนินธุรกิจ
- 2.การจัดการทรัพยากรมนุษย์ สร้างระบบการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน เช่น การสร้างแผนการจัดการทรัพยากรมนุษย์ การสร้างโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม เป็นต้น
- 3.การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการศึกษาความต้องการของตลาดและปรับปรุงผลิตภัณฑ์หรือบริการให้เหมาะสมกับความต้องการของลูกค้า โดยการนำเสนอสิ่งใหม่ๆ และการพัฒนาคุณภาพ
- 4.การตลาดและโปรโมชั่น สร้างแผนการตลาดที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มยอดขายและการรับรู้ของผลิตภัณฑ์หรือบริการในตลาด เช่น การใช้สื่อโฆษณาท้องถิ่น การใช้โซเชียลมีเดีย หรือการจัดกิจกรรมโปรโมชั่นต่างๆ
- 5.การตรวจสอบและปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบกระบวนการการทำงานในธุรกิจ เพื่อค้นหาวิธีการที่เหมาะสมและปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดค่าใช้จ่าย
- 6.การสร้างความร่วมมือในชุมชนสร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิกในชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่นอื่นๆ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมธุรกิจชุมชน
- 7.การดำเนินการตามกฎหมายและข้อกำหนด: ตรวจสอบและปฏิบัติตามกฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ เพื่อป้องกันปัญหาทางกฎหมายและสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างถูกต้องและยั่งยืน การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและความพยายาม แต่เมื่อมีการทำให้ถูกต้องและมีการนำไปสู่ปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน จะช่วยเพิ่มความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมได้ในระยะยาว

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน กรณีศึกษาตำบลหนองตุม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตุม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า

ด้านประสิทธิผลตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลหนองตุม มีความอยู่ที่ดีขึ้น ลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโดยไม่ต้องไปลงทุนเอง สามารถมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการทำงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และพึงพอใจกับวัตถุประสงค์ที่ทันสมัยให้ความสำคัญในเรื่องความสะดวกสบายแก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของชนพงษ์ อารณพิศาล (2560) พบว่า วิสาหกิจในปัจจุบันสามารถพึ่งพาตนเองได้จะเห็น ได้จากการเพิ่มขึ้นของวิสาหกิจอย่างต่อเนื่อง มีการปรับตัว มีความหลากหลายของสินค้า โดยภาครัฐเป็นกำลัง สำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมความเข้มแข็งสามารถสร้างเป็นเครือข่ายในชุมชน ได้การวิเคราะห์ปัจจัย สนับสนุนจากภาครัฐ ด้านภาวะผู้นำด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและด้านการเป็น ผู้ประกอบการในภาพรวมพบว่าทุกปัจจัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ คือ รัฐบาล ควรจัดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการดูแล ติดตามผลการดำเนินการโดยผลักดันการนำนโยบายมาปฏิบัติ เพื่อให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและเกิดความต่อเนื่อง โดยมีการกำหนดนโยบาย การจัดสรร

งบประมาณผ่าน หน่วยงานที่รับผิดชอบ การสร้างเครือข่ายให้กับวิสาหกิจชุมชน สร้างโอกาสให้เกิดการพัฒนา เสริมสร้าง ความสามารถในการแข่งขัน และทำให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะผู้นำซึ่งเป็นที่ ยอมรับ ของสมาชิกในองค์กรต้องวางแนวทาง กำหนดเป้าหมาย นำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาองค์ความรู้ ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ความคิดสร้างสรรค์การสร้างการมีส่วนร่วมในทุกส่วนและสอดคล้องกับงานวิจัยของเจต จันท์ ผาจันทร์ยอ (2561) พบว่า ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจ พอเพียงต้นแบบหมู่บ้านมูลอัน ได้แก่ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านเทคนิคการบริหาร

ด้านคุณภาพสินค้าและบริการ จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการ บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลหนองตุมมีการรองรับ คุณภาพของสินค้า ความปลอดภัย สามารถสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตัวของสินค้าให้ไม่เหมือนใคร และได้นำภูมิ ปัญญาท้องถิ่นท้องถิ่นที่นำมาใช้ในการผลิต และยังสามารถปรับปรุงสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าได้อยู่เสมอ จึง ทำให้ประชาชนมีรายได้จากการทำอาชีพเสริมได้เวลาที่ว่างจากงานหลัก สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติคุณ แสงนิล และสันติธร ภูริภักดี (2561) พบว่า ในการพัฒนาสินค้า/บริการ/การตลาดอย่างต่อเนื่องจำเป็นต้องให้ ความสำคัญที่เกี่ยวกับการจัดการการดำเนินงานและการจัดการโลจิสติกส์ และจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนา และวิจัยเพื่อเสริมสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าและงานบริการของตัวเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างองค์กร ความรู้/แนวทางปฏิบัติที่ดีและการจัดการองค์ความรู้ที่ดี เพื่อเสริมสร้างนวัตกรรมเพื่อสังคมที่จะแก้ปัญหา สังคมได้อย่างแท้จริง โดยต้องอาศัยการบูรณาการในการดำเนินงานจากหลายๆภาคส่วนเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ของวิสาหกิจเพื่อสังคม

ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อ การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลหนองตุม มีวัตถุประสงค์ใน ท้องถิ่นมาดำเนินงานเพื่อลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นได้ และยังใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเพื่อให้เกิดการผลิตสินค้าที่ ดีที่สุด และยังได้ความรู้และเข้าใจในการผลิตสินค้าเพื่อให้เกิดข้อผิดพลาดน้อยลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ัญญาสุดา ทองดี (2561) พบว่า รูปแบบประสิทธิภาพต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลรำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ในภาพรวมอยู่ใน ระดับเชิงบวก เมื่อพิจารณาในรายด้านแล้ว พบว่า รูปแบบประสิทธิภาพต่อ การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนมากที่สุดในด้าน สภาพแวดล้อม และรูปแบบประสิทธิภาพต่อการพัฒนาวิสาหกิจ ชุมชนน้อยที่สุดในด้านการนำความรู้ไปใช้

ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการ บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลหนองตุมมีการพัฒนาและ ปรับปรุงสินค้ารูปแบบอยู่เสมอ และยังเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มสามารถออกแสดงความคิดเห็นได้อยู่ ตลอดเวลา และยังสามารถพัฒนาสินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าและดำเนินงานวางแผนเพื่อให้ตามบรรลุ เป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณพงศ์ ช่วยรักษา (2560) พบว่า กลุ่มสตรีทอผ้าฝ้ายย้อมคราม บ้านถ้ำเต่า จังหวัดสกลนคร พบว่า ด้านการบริหารจัดการ กลุ่มและสมาชิก พบว่า การสนับสนุนจาก หน่วยงานภาครัฐยังคงค่อนข้างจำกัดรวมถึงการ พัฒนาการจัดการอื่น ๆ เช่น บรรจุภัณฑ์การจัดจำหน่าย ยัง ค่อนข้างจำกัด ด้านการตลาด และลูกค้า พบว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อตาม ยุคสมัย และการจัดจำหน่าย เช่น จากการออกบูท ยังมีค่อนข้างน้อย ด้านการผลิตและงาน สนับสนุนการผลิต พบว่า การนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการดำเนินการผลิตยังไม่ ชัดเจน การส่งเสริมการสร้างเครือข่าย ความร่วมมือให้เข้มแข็งและกว้างขวางใน ระดับประเทศ เพื่อการขยายภาคการผลิตและการจัดจำหน่ายยังมี

ค่อนข้างน้อยและด้าน การเงินและบัญชี พบว่า แหล่งเงินทุน ในการสนับสนุนภาคการผลิตยังมีค่อนข้างจำกัด รวมถึงการจัดทำ บัญชีของสมาชิกยังค่อนข้างไม่ต่อเนื่อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรุญ วจนวงศ์ และ อรพรรณ คงมาลัย (2561) พบว่า กิจกรรมที่มีความสำคัญและส่งผลต่อการดำเนินวิสาหกิจเพื่อสังคมในประเทศไทยมีทั้งหมด 3 กลุ่มหลักๆ คือ 1.กิจกรรมหลักภายในองค์กร (Core Activity) ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์โดยตรงตั้งแต่กระบวนการจัดหาวัตถุดิบจนสิ้นสุดที่การส่งมอบผลิตภัณฑ์สู่ลูกค้า โดยระหว่างการทำงานของกิจกรรมหลักนั้นจำเป็นต้องมี 2.กิจกรรมสนับสนุนภายในองค์กร (Supporting Activity) ที่มาสนับสนุนให้ทรัพยากรและศักยภาพของผลิตภัณฑ์ที่ได้จากกิจกรรมหลักมีคุณภาพดีขึ้น และ 3. กิจกรรมสนับสนุนภายนอกองค์กร (Externality) ที่มาช่วยในการบริหารจัดการกระบวนการดำเนินงานต่างๆ สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายนอก และสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์หรือบริการต่างๆ ได้มากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมลสิริ กุญชรนท และคณะ (2563) ที่พบว่า วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตและพัฒนาการแปรรูปกล้วย ตำบลระหาน อำเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร มีการดำเนินงานที่เป็นระบบมีการจัดตั้งศูนย์กลางการผลิตเพื่อควบคุมตรวจสอบและรับประกันคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ผู้นำกลุ่มและสมาชิกมีความรับผิดชอบและมีความเสียสละที่จะทำงานเพื่อส่วนรวมโดยไม่หวังผลตอบแทนสมาชิกในกลุ่มมีทักษะและความชำนาญในการทำงานเป็นอย่างดีอีกทั้งสมาชิกในกลุ่มมีอุดมการณ์และทัศนคติไปในทิศทางเดียวกัน จึงทำให้การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตและพัฒนาการแปรรูปกล้วยตำบลระหาน เกิดความเข้มแข็งจนสามารถพึ่งตนเองได้

จากผลวิจัยพบว่า การบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน กรณีศึกษาตำบลหนองตม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ทั้ง 4 ด้าน พบว่า ประชาชนในกลุ่มวิสาหกิจมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ประชาชนมีความพึงพอใจต่อด้านประสิทธิผลตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน ด้านคุณภาพสินค้าและบริการ ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน และด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เนื่องจาก กลุ่มวิสาหกิจของชุมชนสามารถลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน มีการส่งเสริมรายได้ อาชีพ และมีความทันสมัยของวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน มีวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอต่อชุมชน อีกทั้งคุณภาพสินค้าสร้างความแตกต่างที่มีความเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนใคร สามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับเปลี่ยนในรูปแบบใหม่ และเพิ่มศักยภาพความสามารถให้มีความรู้ และนำความรู้ที่ได้ไปใช้เพื่อเพิ่มรายได้อยู่เสมอ

2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความเห็นต่อการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีความเห็นต่อการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มี อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ประเภทวิสาหกิจ เงินลงทุน ขนาดกลุ่มวิสาหกิจ จำนวนสมาชิก ระยะเวลาที่ดำเนินการ ที่แตกต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. แนวทางการพัฒนาการปรับวิสาหกิจของชุมชน ตำบลหนองตม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย พบว่า การพัฒนาการปรับวิสาหกิจของชุมชนสามารถทำได้ด้วยหลายวิธี คือแนวทางที่อาจช่วยในการดำเนินการ 1.การสร้าง ความเข้าใจและการฝึกอบรม สร้างความเข้าใจในสมาชิกของชุมชนเกี่ยวกับกระบวนการและวิธีการทำงานของธุรกิจ และให้การฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นสำหรับการจัดการ และการดำเนินธุรกิจ 2.การจัดการทรัพยากรมนุษย์ สร้างระบบการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ

และยั่งยืน เช่น การสร้างแผนการจัดการทรัพยากรมนุษย์ การสร้างโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม เป็นต้น 3.การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการศึกษาความต้องการของตลาดและปรับปรุงผลิตภัณฑ์หรือบริการให้เหมาะสมกับความต้องการของลูกค้า โดยการนำเสนอสิ่งใหม่ๆ และการพัฒนาคุณภาพ 4.การตลาดและโปรโมชัน สร้างแผนการตลาดที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มยอดขายและการรับรู้ของผลิตภัณฑ์หรือบริการในตลาด เช่น การใช้สื่อโฆษณาท้องถิ่น การใช้โซเชียลมีเดีย หรือการจัดกิจกรรมโปรโมชันต่างๆ 5.การตรวจสอบและปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบกระบวนการการทำงานในธุรกิจ เพื่อค้นหาวิธีการที่เหมาะสมและปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดค่าใช้จ่าย 6.การสร้างความร่วมมือในชุมชนสร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิกในชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่นอื่นๆ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมธุรกิจชุมชน 7.การดำเนินการตามกฎหมายและข้อกำหนด: ตรวจสอบและปฏิบัติตามกฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ เพื่อป้องกันปัญหาทางกฎหมายและสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างถูกต้องและยั่งยืน

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและความพยายาม แต่เมื่อมีการทำให้ถูกต้องและมีการนำไปสู่ปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน จะช่วยเพิ่มความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมได้ในระยะยาว

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

ทั้งนี้ทำให้ทราบว่าควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ได้มาสร้างความเข้าใจให้สมาชิกของชุมชนเกี่ยวกับกระบวนการและวิธีการทำงานของธุรกิจ สร้างระบบการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน และให้การฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็น และสร้างคุณภาพสินค้าสร้างความแตกต่างที่มีความเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนใคร สามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับเปลี่ยนในรูปแบบใหม่ ควรมีการสร้างช่องทางสื่อสารออนไลน์และช่องทางติดต่อ ในการซื้อขายสินค้า ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การวางแผน แก้ไขปัญหาอุปสรรคระหว่างการทำงานเพื่อจะได้ตระหนักเห็นถึงความสำคัญในการเข้ามาบริหารจัดการมากยิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งและมีศักยภาพสามารถทำได้โดยการนำความรู้ใหม่ๆ มาปรับใช้ รวมถึงการมีส่วนร่วมของเครือข่ายต่างๆ ที่เข้ามาช่วยพัฒนา สามารถสรุปกระบวนการ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ (Problem and Needs Analysis) สำรวจและวิเคราะห์ปัญหา รวมถึงความต้องการของวิสาหกิจชุมชน และการเก็บข้อมูลจากสมาชิกในชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
2. การพัฒนาองค์ความรู้และทักษะ (Knowledge and Skill Development) จัดการอบรมและสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ การศึกษาดูงานหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับวิสาหกิจชุมชนอื่น
3. การวางแผนและการจัดการ (Planning and Management) การจัดทำแผนธุรกิจที่ชัดเจนและเป็นระบบให้การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4. การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Networking and Participation) สร้างความร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานภายนอก เช่น สถาบันการศึกษา องค์กรเอกชน และรัฐบาล รวมถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ
5. การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ (Technology and Innovation Integration) การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาช่วยในการผลิต การตลาด และการบริหารจัดการ รวมถึงการส่งเสริมการวิจัยเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมใหม่ๆ

6. การติดตามและประเมินผล (Monitoring and Evaluation) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการทำงานตามผลการประเมิน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลหนองตมยังคงต้องสร้างจุดขายให้สินค้าตนเองด้วยการผลิตสินค้าที่มีเอกลักษณ์เป็นของท้องถิ่น ซึ่งจะต้องมีลักษณะที่แตกต่างจากสินค้าทั่วไปจะทำให้สินค้าแยกตลาดออกจากตลาดทั่วไปและยั่งยืนได้ในระยะยาว

1.2 สำหรับสินค้าของวิสาหกิจชุมชนบางประเภทยังคงต้องการส่งเสริมให้นำเอาเทคโนโลยีใหม่ๆ เชื่อมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นสินค้าและสร้างมาตรฐานสินค้าจากการนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ตอบโจทย์การผลิตและกลุ่มลูกค้าใหม่ที่มีความต้องการผลิตภัณฑ์ของตำบลหนองตมที่เปลี่ยนแปลงไป

1.3 ควรมีมาตรฐานสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลหนองตม โดยการสร้างหลักเกณฑ์การรับรองสินค้าโดยพาณิชย์ อุตสาหกรรมในการผลิต แล้วใช้ตลาดออนไลน์ โกลเป็นโกลี ยากเป็นง่าย เพื่อสามารถเข้าถึงลูกค้ากลุ่มค้าปลีกได้มากขึ้น และลดต้นทุนในคำสั่ง

1.4 ผู้นำในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรให้ความสำคัญในด้านความสามารถทางการตลาด ทั้งในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางจำหน่าย และด้านการสื่อสาร เนื่องจากเป็นสิ่งที่จะนำรายได้เข้ามาสู่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ควรศึกษาตลาดที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชน เพื่อสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและนำไปสู่ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่สามารถตอบสนองในความต้องการของผู้บริโภคได้ทันทั่วทั้ง โดยการศึกษาข้อมูลขอความอนุเคราะห์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากหน่วยงานภาครัฐหรือมหาวิทยาลัย เช่น การออกแบบสลากผลิตภัณฑ์ คุณภาพผลิตภัณฑ์สินค้า การออกแบบบรรจุภัณฑ์ วิธีการเก็บรักษา เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรสร้างรูปแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผลิตภัณฑ์ใดผลิตภัณฑ์หนึ่งให้เป็นต้นแบบเพื่อจะได้นำไปประยุกต์

2.2 ศึกษาเปรียบเทียบความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในแต่ละกลุ่ม และนำมาพัฒนาบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนต่อไป

2.3 ควรศึกษาเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนของตำบลหนองตม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ให้มีความโดดเด่นและถ่ายทอดอัตลักษณ์ผ่านเรื่องราวบนสินค้าเพื่อดึงดูดกลุ่มผู้บริโภค

2.4 ควรมีการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) เพื่อสนับสนุนข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามเพิ่มเข้าไปในข้อมูล ทำให้ข้อมูลในเชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างและได้ประเด็นหรือแนวคิดที่นำไปต่อยอดได้ นอกเหนือจากประเด็นที่ระบุไว้ในแบบสอบถาม

เอกสารอ้างอิง (References)

- กลุ่มทะเบียนและระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2563). **ผลการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.sceb.doe.go.th/regis.html>. สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2566.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2554). **คู่มือการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน.
- กิตติคุณ แสงนิล และสันติธร ภูริภักดี. (2561). การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืน ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจเพื่อสังคม กรณีศึกษา สามพรานโมเดล โดยมูลนิธิสังคมสุขใจ. *Veridian e-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ และฉบับ International Humanities, Social Sciences and Arts Current*. 11(1): 168-182.
- เจตจันทร์ ผาจันทร์ย่อ. (2561). **อิทธิพลของปัจจัยทางการบริหารต่อประสิทธิผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านมูลอัน ตำบลคำพี่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชนพงษ์ อารมณ์พิศาล. (2560). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลาง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.
- ธัญสุดา ทองดี. (2561). **รูปแบบประสิทธิภาพต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนร้านค้าตำบลลำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา.
- วรุญ โรจนวงศ์ และอรพรรณ คงมาลัย. (2561). การพัฒนาแนวทางสนับสนุนการดำเนินวิสาหกิจเพื่อสังคมในประเทศไทย. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*. 14(1): 1-15.
- วรรณพงศ์ ช่วยรักษา. (2560). **แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มสตรีทอผ้าฝ้ายย้อมคราม บ้านถ้ำเต่า จังหวัดสกลนคร**. งานนิพนธ์บริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ. วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิมลสิริ กุ๊กขุนทด ณิชชนน มาพิจารณ์ อีสสรพร กล่อมกล้านุ่ม และณัฐพล บ้านไร่. (2563). **การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตและพัฒนารูปแก้ว ตำบลระหาน อำเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร**. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการการพัฒนารวมชนท้องถิ่นและสังคมระดับชาติ (CSD สัมพันธ์) ครั้งที่ 19 (น.671-678). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง.
- สาวบางแค22. (2565). **หนองตม อำเภอองไกรลาศ สุโขทัย อาณาจักรกล้วยพันล้าน**. เทคโนโลยีชาวบ้าน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.technologychaoban.com/bullet-news-today/article_205535 สืบค้นเมื่อ 11 สิงหาคม 2566.

